

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת בהעלתך

שיר

בפרשתנו אנו לומדים על היבדלות הלויים מתוך בני ישראל כדי לשרת במקדש:

"וְהִבְדַּלְתָּ אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם" (במדבר ח, יד).

מה תפקידם של הלויים? כך מובא ברמב"ם:

"עבודה שלהן היא שיהיו שומרין את המקדש, ויהיו מהן שוערין לפתוח שערי המקדש ולהגיף דלתותיו, ויהיו מהן משוררין לשורר על הקרבן בכל יום, שנאמר ושרת בשם ה' א-להיו ככל אחיו הלויים, אי זהו שירות שהוא בשם ה'? הוי אומר זו שירה" (הלכות כלי המקדש ג, ב).

בתלמוד הירושלמי מובא פסוק נוסף מפרשתנו, העוסק בתפקיד הלויים:

"וְאֶתְנַה אֶת הַלְוִיִּם נְתָנִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֵבֶד אֶת עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵהָל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגֹשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ" (במדבר ח, יט).

חכמי ארץ ישראל למדו מפסוק זה שהשיר מעכב את הקורבן:

"תני רבן שמעון בן אלעזר אומר כהנים ולויים וישראלים ושיר מעכבין את הקרבן. [...] רבי תנחומא בשם רבי לעזר שמע לה מן הדא [= למד מפסוק זה]: 'ואתנה את הלויים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל' אלו הלויים, [...] 'ולכפר על בני ישראל' זה השיר. מניין שהשיר מעכב? ר' יעקב בר אחא ר' שמעון בולוטה בשם ר' חנינה: 'ולכפר על בני ישראל' - זה השיר" (ירושלמי פסחים כה, א-ב).

עבודת הלויים במקדש הוא לשיר, ובזכות עבודתם בני ישראל מתכפרים – משמע שהקורבן כשלעצמו איננו מספיק, ובלי השיר הנלווה אליו אין הוא מכפר.

השיר הוא ביטוי של שמחה. כשעצובים אי אפשר לעשות תשובה ולהתקרב לה', כי העצבות מייאשת. אולם באווירה של שמחה – ופרט בשמחה של מצווה – השכינה שורה. האדם מתעלה ומתקרב לה', ומתוך כך זוכה לכפרה. הוא איננו עוד האדם שחטא מתוך שעמום ויאוש אלא אדם מלא שמחה ותקווה. הוא שר מתוך שמחתו, הוא שר במקדש, הוא שר שירי קודש – והוא מתאהב בקודש, כי הקודש מביא אותו לשמחה ולשירה.

שאל דוד בוצ'קו